

ОСОБЛИВОСТІ ЛЮБИТЕЛЬСЬКОГО ЛОВУ ЛИНА *TINCA TINCA* L. У ПОНИЗЗІ Р.ВОРСКЛА

Попельнюх В.В., Кияшко В.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Прудке, вкрите желеподібним товстим шаром слизу сіро-блакитного кольору, і, водночас, міцне тіло, досить часто рятувало лина від рук мало-досвідчених рибалок.

Взимку не ловиться, хоча відомі випадки, коли на зимовій рибалці, під час ловлі карася, попадались поодинокі лина. Весною також малопомітний, тому практично не ловиться.

Нереститься лина при прогріванні води до 18-20°C.

За народними прикметами він активно починає ловитися у період цвітіння калини та повного розвитку водної рослинності.

У пониззі р. Ворскли зустрічається приблизно у тих же місцях, що й карась. Методику лову та оснастку на лина використовують майже таку, як для карася [1]. Але слід зазначити, що лина проявив себе як палкий шанувальник перегнійного черв'яка змащеного керосином. Не раз траплялось так, що варто було лиш опустити наживку в керосин, як тут же ловився лина.

Наживку лина бере дуже неквапливо та обережно (інколи 10-15хв). Досить часто недосвідчений рибалка виймає з води голий гачок чи обсмоктану наживку. Його потрібно підсікати тоді, коли поплавок максимально піднімається вгору та енергійно почне рухатись в сторону.

Доброю принадою для лову цього виду вважається сир виготовлений в домашніх умовах. Саме його і використовують у принаду, коли відправляються ціленаправлено ловити лина. Готують принаду так: беруть старий, але не солоний сир і розтирають на конопляній або соняшниковій олії так, щоб утворилась рідка суміш. Потім в неї додають невелику кількість камфори, розведений на спирту (на 400 г суміші додають 2 г камфори). Можна замість камфори використовувати анісові, або м'ятні краплі. Все ретельно перемішують, а потім додають дерті стільки, щоб можна було з цієї суміші катати кульки, які потім кидають у місце, де буде відбуватись рибалка.

Література

1. Кияшко В.В., Попельнюх В.В. Деякі особливості любительського лову карася *CARASSIUS CARASSIUS* L. в пониззі р. Ворскла. // Методика викладання природничих дисциплін у вищій школі. XV Каришинські читання: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Полтава, 2008. – С. 248-251.

ОЗДОРОВЛЕННЯ БДЖІЛ ВІД АСКОСФЕРОЗУ

Закалюжний В.М., Кравченко Л.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Аскосфероз бджіл (*Ascosphaerosis apis*, перицистоз, вапняний або крейдяний розплід) – інфекційна хвороба дорослих бджолиних і трутневих личинок та їх лялечок, що супроводжується ураженням тіла пухнастою білою пліснявою та перетворенням їх після загибелі на тверді, подібні до вапна кірочки.

Аскосфероз з'явився порівняно недавно. На сьогодні бджоларі вважають його одним із найбільш небезпечних захворювань. Цю хворобу реєструють порівняно часто, за даними досліджень 2009 – 2011 року 12% від загальної кількості хвороб бджіл (5,28 % від загальної кількості інвазійних хвороб), на пасіках Гадяцького району – 11%.

Спори збудника дуже стійкі у довікллі. Гриб залишається життєздатним і через 15 років зберігання за умов пасіки. Джерелом збудника інфекції є хворі та загиблі личинки. Варто зазначити, що дорослі бджоли є носіями спор гриба *Ascosphaera apis*.

Особливістю даного захворювання є те, що у природі збудник є сапрофітом, у вулик він потрапляє з пакетами бджіл, молодими матками.

На виникнення та розвитку хвороби суттєвий вплив мають такі фактори як: надмірна вологість, різкі коливання температури довіклля, відсутність доброякісних кормів у гнізді, відсутність медозбору. Джерелом збудника інфекції є хворі та загиблі личинки. Фактори передачі аскосферозу – інфіковані вулики, стільники, мед та перга. Слабкі бджолині сім'ї хворіють аскосферозом після тривалих похолодань, при підвищеній вологості повітря.

Після виявлення захворювання пасіку оголошують неблагополучною і проводять обмежувальні заходи згідно з чинною інструкцією. Зокрема, заборонено вивозити бджолині сім'ї, маток та продукти бджільництва у благополучні господарства.

Ліквідувати хворобу можливо шляхом штучного регулювання розмноження бджіл. Проте, це збільшує витрати часу. Хворі аскосферозом бджолині сім'ї позбавляють розмноження на 21 добу. Для цього матку поміщають у спеціальний ізолятор, сконструйований П.Я. Хмарою. Після цього в стільниках не буде розплоду.

Сім'ю переганяють у продезинфікований вулик на знезаражені стільники. Перегін доцільно здійснювати на 22 добу з часу ізоляції матки, у теплу погоду. Біля вулика з хворою бджолоиною сім'єю необхідно розмістити продезинфікований вулик із знезараженими стільниками. Вулик із хворою сім'єю перенести на відстань 0,5-1 м і поставити позаду нового вулика, щоб бджоли потрапляли у знезаражений вулик, а не в попередній. До льотка знезараженого вулика необхідно прилаштувати лист картону (розміром 60-70 см) Із вулика з хворою бджолоиною сім'єю слід зняти дах та утеплення. Якщо почергово струшувати стільники з бджолами перед льотком знезараженого вулика, то вони разом із маткою перемістяться у новий вулик.

Існує й інший спосіб ліквідувати аскосфероз бджіл. Для цього необхідно дворазово продезинфікувати вулики, рамки та інші дерев'яні предмети 5%-м розчином ідкого натру з експозицією 5 годин. Після цього інвентар слід промити водою та просушити. Бджолині сім'ї неблагополучної щодо аскосферозу пасіки перегнати у продезинфіковані вулики та задавати лікарський препарат (аскоцин, ністатин або унісан). Проте, найбільш ефективним способом щодо оздоровлення бджіл від аскосферозу є штучна регуляція розмноження.

Таким чином, оздоровлення бджолиних сімей від аскосферозу можливе без медикаментів.

Література

1. Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія. – Київ: Вища освіта, 2002. – 703 с.
2. Хмара П.Я. Про аскосфероз.// Пасіка. – 1998. - № 5. – С. 24.

3. Хмара П.Я. Технологія оздоровлення бджіл без медикаментів – шкодочинних здоров'ю людей. – Київ: Маклаут, 2008. – 170 с.

ЛУСКОКРИЛІ – ШКІДНИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ РОСЛИННОСТІ

Карпенко Ю.Г.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

"- Должна же я стерпеть двух-трех гусениц, если хочу познакомиться с бабочками. Они должны быть прелесны."

Антуан де Сент-Екзюпері

Тваринний світ України характеризується великою різноманітністю видів. В ході тривалої еволюції найвищою видовою різноманітністю в порівнянні з будь-якою групою організмів володіють комахи.

Лускокрилі – один з найбільших рядів комах, який нараховує близько 140 тисяч видів, по чисельності є четвертим серед них. Говорячи про роль метеликів у природі, передусім потрібно згадати слова Й. Мауха (1979): "Такі поняття у природі, як "значення", "корисність", "шкідливість", "краса" і т.д. абсолютно чужі. Вони були вигадані людиною. В природі немає нічого постійного, все схильне до змін і природного добору. Тим не менше ми ділимо лускокрилих на шкідників, корисних та індивідуальних видів. Серед денних метеликів домінують індивідуальні види, в той же час шкідники і корисні види відносяться в більшості до нічних і дрібних метеликів.

Серед лускокрилих зустрічається немало шкідників, гусінь яких наносить значну шкоду сільському і лісовому господарству. Багато видів совок (озима, пшенична, капуста, ляна, гамма) опустошають наші городи, поля та ліси. Чимало метеликів – злісні шкідники харчових запасів. Широко відомі такі види, як яблунева плодожерка, непарний шовкопряд, американський білий метелик, білан капустяний, білан жилкуватиц, які завдають великих збитків в багатьох районах землеробства.

Нині розроблена система інтегрованого захисту сільськогосподарських культур від багатьох небезпечних шкідників, яка включає організаційно-господарські, агротехнічні, селекційно-генетичні, хімічні, біологічні, механічні та інші заходи. Використовуючи її, часто одержують значну частину додаткової продукції високої якості.

Основну групу препаратів захисту складають хімічні і біологічні. В залежності від цільового призначення вони діляться наступним чином: інсектоакарициди, овіциди, лавріциди, інсектофунгіциди, мікробіологічні препарати, атрактанти.

Найбільше поширеними на території Полтавського краю є такі родини лускокрилих: Молі, Білани, Совки, П'ядуни, Листковертки, Медведки, Німфаліди. Для прикладу охарактеризуємо біолого-екологічні особливості та заходи боротьби з капустяною міллю.

Її гусінь пошкоджує качанну і кольорову капусту, турнепс, ріпу, рапс і гірчицю. На листках з'являються пошкодження у вигляді віконцець (тканина листка з'їдається з нижньої сторони). У насінневих гусінь пошко-